

УРАС ВАН 196/13. п. 2017

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Любомира Саздова, доктор
катедра "Теория и методика на кинезитерапията", Национална
спортна академия "Васил Левски"

на дисертационен труд на тема: "Кинезитерапия при сколиоза
след завършване на растежа на гръбначния стълб"
представен от Димитър Светославов Николов

за присъждане на образователната и научна степен "Доктор"
Научен ръководител: проф. Евгения Димитрова, ДН

Лечението и преодоляването на основните оплаквания, свързани със сколиозата при възрастни е сериозен медико-социален проблем. И докато в практиката съществуват и се разработват специализирани методики за кинезитерапия при идиопатична адолесцентна сколиоза, в литературата липсват изследвания и систематизирани терапевтични методики, касаещи пациенти със сколиоза и болки в кръста след приключване на костния растеж на гръбначния стълб. Това определя разработената дисертационна тема за актуална и с голяма практическа стойност.

Дисертационният труд на Димитър Николов е в обем от 193 машинописни страници стандартен текст и е онагледен с 13 фигури, 46 таблици и 39 диаграми. Списъкът с използваната литература е от 174 източника, от които 59 на кирилица и 115 на латиница. Научната разработка е систематизирана в следните основни направления: увод; литературен обзор; работна хипотеза; цел и задачи на дисертационния труд; организация и контингент на проучването; методика на изследване; методика на кинезитерапия; резултати и анализ; заключение; изводи от проведеното изследване; препоръки за практиката; научни приноси и библиография. Към общия обем е включено и приложение от 3 страници, където са представени „Индекс за оценка на загубата на функционалност“ и резултати от корелационния анализ на показателите при експерименталната и

контролната групи. Трудът е структуриран правилно, съотношението между литературния обзор и собствените проучвания е спазено.

Научната разработка започва с *увод*, който акцентира върху актуалността на проблема и насочва вниманието към някои все още нерешени въпроси, свързани с кинезитерапевтичния подход при сколиози.

Литературният обзор разглежда изчерпателно анатомо-функционалните особености на аксиалната скелетна система, етиологията, честотата и разпространението, класификацията, клиниката, патоморфологията и патокинезиологията, и методите за измерване и изследване на сколиозите. В този раздел е представен и анализ на приложението на кинезитерапия и преформирани физикални фактори при сколиоза. Дискутират се и въпроси, свързани със спорт при този вид постурални деформации. Обсъждането на публикациите е аналитично и конкретизирано. Разделът завършва с обобщение, където авторът е направил критичен анализ относно нерешените проблеми, касаещи кинезитерапевтичния подход при болки, свързани със сколиози след завършване на костния растеж, което е база за формулиране и обосновка на *научната хипотеза* и на собствената методика на кинезитерапия.

Целта на изследването и произтичащите от нея 5 основни *задачи* са определени ясно и конкретно, и са свързани с разглеждания проблем.

Изследването е проведено за период от четири години в клиниката по „Физикална и рехабилитационна медицина“ при ВМА, София. То обхваща *контингент* от 62 пациенти на възраст над 23 години, със сколиоза до 25° и болки в областта на гръбначния стълб, разпределени в контролна и експериментална групи. Ясно са диференцирани критериите за включване и изключване от извадката. Направена е подробна характеристика на контингента, а информацията е подкрепена от подходящи таблици и диаграми.

Методиката на изследване включва подходящи тестове, което е предпоставка за правилна оценка и анализ на

функционалното състояние и промените, настъпващи по време на наблюдавания период. За нуждите на експеримента авторът е използвал:

- данни от клиничния преглед - анамнеза, оглед, палпация;
- измерване със сколиометър;
- тест за установяване броя на сколиотичните кривини чрез отвес;
- визуално-аналогова скала за болка;
- сантиметрия за измерване на подвижността на гръбначния стълб;
- тестове за статично-силова издръжливост на мускулатурата;
- тест за оценка на качеството на живот на пациентите;
- рентгенография.

В практиката на изследването е въведен и авторски метод – динамично изследване със сколиометър.

Данните от приложените тестове са обработени статистически по метода на сравнителния, вариационния, корелационния и алтернативния анализ.

Методиката на кинзитерapia е детайлно описана, придружена от примерна схема и комплекс. Ясно са отдиференцирани допълнителните средства на кинезитерapia, прилагани при експерименталната група, а именно: лечебен масаж; упражнения за активна 3D корекция на асиметриите на тялото; мобилизации и автомобилизации на гръбначния стълб; мануални техники за невродинамика и упражнения за мобилизация на нервните структури; упражнения за подобряване на мускулния баланс; мускулно-енергийни техники. Включените снимки добре илюстрират методиката и улесняват нейното възприемане. Тази част от научния труд е с подчертано научно-приложен характер.

В главата „*Резултати и анализ*“ е направен сравнителен анализ между резултатите на контролната и експерименталната групи при всички изследвани показатели. Резултатите са обработени чрез подходящи математико-статистически методи, а анализът на данните е подробен и задълбочен. Установените достоверни статистически промени подкрепят направените от автора обсъждания и заключения. Чрез сравнение между показателите на

контролната и експерименталната групи се установява по-добрият ефект от приложената авторска методика на кинезитерапия при експерименталната група.

Представеният материал завършва с формулировка на **6 извода**, които отразяват същността на научно-практическата работа и отговарят на поставените задачи.

В края на труда се дават конкретни **препоръки**, относно оптимизиране на лечението на пациенти с болки в кръста и сколиози след приключване на костния растеж, и приложението на така представената кинезитерапевтична методика в практиката.

Като основни достойнства и **научни приноси** на дисертационния труд бих определила:

1. Разработена и апробирана е ефективна комплексна методика на кинезитерапия при пациенти със сколиоза и болки след завършване на растежа на гръбначния стълб.
2. Разработен е алгоритъм за функционално изследване, който позволява проследяване на въздействието на приложената комплексна методика на кинезитерапия.
3. Проследени са резултатите и е доказан положителният ефект от приложението на експерименталната методика, за положително въздействие върху функционалното състояние и качеството на живот на болните.

Във връзка с проведеното проучване са публикувани 3 статии (2 на български и 1 на английски език), които са свързани с изследванията в научния труд.

Авторефератът е разработен в съответствие с изискванията и отразява правилно съдържанието на дисертационния труд.

Докторският труд е придружен с необходимия набор от документи, които се изискват за провеждането на официална защита.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният за рецензия дисертационен труд на тема „Кинезитерапия при сколиоза след завършване на растежа на гръбначния стълб“ представлява научно изследване с оригинален принос за науката и лечебната практика в областта на кинезитерапията.

Оценявам високо изследователската и практическата дейност на Димитър Николов, давам **положителната си оценка** и препоръчвам на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Димитър Светославов Николов образователната и научна степен „Доктор“, по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“ (вкл. Методика на лечебната физкултура), в професионално направление 7.4. Обществено здраве.

Доц. Л. Саздова, доктор

6. 11. 2017 г.

София